

Op vakantie zonder drempels

Advies over het Masterplan Jeugdtoerisme

Datum van publicatie: 30 januari 2026

Noozo vzw | info@noozo.be | 02 274 00 31 | www.noozo.be
Vooruitgangstraat 323 bus 7, 1030 Brussel
Ondernemingsnr. 0778291475 | RPR Brussel

Advies op eigen initiatief

Contactpersonen: Ina Saenen | ina@noozo.be
Veronique Deblon | veronique@noozo.be

Inhoud

1	Samenvatting.....	4
1.1	Maak een heldere keuze voor inclusie	4
1.2	Werk aan toegankelijkheid	5
1.3	Ondersteun ouders en organisatoren	6
1.4	Werk aan de bekendheid van subsidies	6
2	Situering	7
3	Aandachtspunten bij het Masterplan Jeugdtoerisme.....	7
3.1	Basisprincipes	7
3.2	Maak een heldere keuze voor inclusie	8
3.3	Werk aan toegankelijkheid	9
3.4	Ondersteun ouders en organisatoren	11
3.5	Werk aan de bekendheid van subsidies	13

1 Samenvatting

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd werkt aan een **Masterplan Jeugdtoerisme**. NOOZO steunt dit idee en de wens om het kruispunt tussen jeugd en toerisme te versterken. NOOZO geeft advies op eigen initiatief zodat in het plan rekening gehouden kan worden met de specifieke noden van kinderen en jongeren met een handicap.

Het VN-Verdrag Handicap benadrukt het **recht van kinderen en jongeren met een handicap** op gelijke deelname aan reguliere sport- en vrijetijdsactiviteiten. Ze horen zelf te kunnen kiezen aan welke activiteiten en in welke organisaties zij meedoen. Hoewel we het belang van handicapspecifieke werkingen erkennen in het huidige landschap, mag het geen excuus zijn om niet te werken aan inclusie.

1.1 Maak een heldere keuze voor inclusie

Vandaag kunnen jongeren met een handicap vaak enkel terecht bij organisaties die aparte vakanties organiseren voor kinderen en jongeren met een handicap. Kinderen en jongeren met een handicap worden daarbij vaak automatisch doorverwezen naar een handicapspecifiek aanbod. Handicapspecifieke ondersteuning is belangrijk om kinderen en jongeren met een handicap te laten meedoen, maar dit hoeft niet altijd in een aparte setting georganiseerd te worden. Daarom vragen we:

- ✓ Formuleer in het Masterplan Jeugdtoerisme een duidelijke en ondubbelzinnige keuze voor inclusief jeugdtoerisme.
- ✓ Veranker de keuze voor inclusie expliciet in de verschillende ambities van het masterplan en garandeer het recht op redelijke aanpassingen.
- ✓ Inclusie mag geen vage ambitie zijn. Koppel concrete actiepunten aan deze keuze voor inclusie. De actiepunten leiden naar toegankelijke verblijven, betere ondersteuning voor ouders

en organisatoren en meer bekendheid van de bestaande subsidies.

- Voorzie opvolging en evaluatie van deze actiepunten binnen de looptijd van het masterplan.

1.2 Werk aan toegankelijkheid

Hotels, vakantieaccommodaties, attracties, restaurants en openbare plaatsen zijn vaak niet aangepast aan de noden van kinderen en jongeren met een handicap. Ondanks dat publieke gebouwen sinds 2010 moeten voldoen aan een aantal toegankelijkheidscriteria uit de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid, blijven ze onbruikbaar voor veel kinderen en jongeren.

- ✓ Neem in het Masterplan Jeugdtoerisme het engagement op om te werken aan toegankelijkheid van infrastructuur voor jeugdtoerisme.
- ✓ Sensibiliseer uitbaters van hotels, vakantieaccommodaties, horeca, attracties en jeugdinfrastructuur over de toepassing van toegankelijkheidsregels.
 - Verspreid gericht informatie over de wettelijke toegankelijkheidseisen.
- ✓ Maak bestaande ondersteuningsmogelijkheden bekend, zoals begeleiding door Inter – expertisecentrum toegankelijkheid.
- ✓ Ga in overleg met de minister van Gelijke Kansen en de minister van Omgeving om de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid te actualiseren.
 - Zorg daarbij voor duidelijke definities (bijvoorbeeld van een kamer in een toeristische accommodatie). Zo is het duidelijk welke gebouwen aan specifieke toegankelijkheidsnormen horen te voldoen.
 - Breid het toepassingsgebied van de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid uit zodat alle jeugdinfrastructuur en horeca aan de

normen moet voldoen. Zo worden de gebouwen bruikbaar voor kinderen en jongeren met een handicap.

- Benadruk het belang van toegankelijke afwerkingsdetails, zoals de inrichting van het sanitair van jeugdverblijven.

1.3 Ondersteun ouders en organisatoren

Zowel de vakantiegangers en hun ouders als de organisatoren geven aan dat ze ondersteuning en omkadering nodig hebben om van hun inclusieverhaal een succes te maken. Er moet ruimte zijn om vragen te beantwoorden, maar ook voor meer intensieve procesbegeleiding wanneer nodig. Hoewel er omkadering bestaat, (zoals jeugddiensten en inclusiemedewerkers bij de koepels van jeugdorganisaties) is het aanbod onvoldoende zichtbaar en moeilijk vindbaar.

- ✓ Beschrijf in het Masterplan Jeugdtoerisme dat kinderen en jongeren met een handicap het recht hebben om zich in te schrijven voor elke jeugdvakantie.
- ✓ Zet vrijetijdsorganisaties actief aan om inclusie in de praktijk te brengen.
- ✓ Maak het ondersteuningsaanbod voor zowel ouders als organisatoren beter zichtbaar en toegankelijk. Zorg voor een betere toeleiding.

1.4 Werk aan de bekendheid van subsidies

Vrijwillige jeugdwerkingen die een aanbod creëren voor kinderen en jongeren met een handicap kunnen beroep doen op een projectsubsidie. Hiermee kunnen ze handicapspecifieke kosten (bijvoorbeeld kosten voor aangepaste accommodatie of kosten voor de vorming van begeleiders) vergoeden. Zo krijgen jongeren met een handicap meer kansen om aan te sluiten bij een vereniging naar keuze. Dit is positief! Om ervoor te zorgen dat

deze kans voldoende benut wordt, bevelen we aan om te werken aan de bekendheid van deze mogelijkheid.

- ✓ Zorg voor gerichte communicatie zodat alle verenigingen en organisatoren (ook van reguliere kampen en vakanties) op de hoogte zijn van de bestaande subsidies om toegankelijkheidskosten te financieren.

Voor kinderen en jongeren met een handicap is op vakantie gaan vaak een (te) dure zaak. Toegankelijke accommodaties, extra assistentie of aangepaste reizen jagen gezinnen op kosten. Bovendien zijn personen met een handicap oververtegenwoordigd in de armoedecijfers. We moedigen initiatieven zoals Iedereen Verdient Vakantie of Rap op Stap+ (reisbemiddelingskantoor voor mensen met een handicap) aan.

- ✓ Werk aan de verdere uitrol, ondersteuning en bekendheid van Iedereen Verdient Vakantie en Rap op Stap+.

2 Situering

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd werkt aan een Masterplan Jeugdtoerisme. NOOZO vindt het positief dat de minister hier werk van maakt en aandacht heeft voor de specifieke noden van kinderen en jongeren met een handicap. We geven een aantal basisprincipes en aandachtspunten mee, gebaseerd op ervaringsdeskundigheid.

3 Aandachtspunten bij het Masterplan Jeugdtoerisme

3.1 Basisprincipes

Artikel 30 van het VN-Verdrag Handicap benadrukt dat vrijetijdsvoorzieningen, sportlocaties, musea, theaters, bibliotheken en andere culturele instellingen toegankelijk moeten zijn. Personen met een handicap moeten volwaardig en gelijk

kunnen deelnemen aan reguliere sport- en vrijetijdsactiviteiten. Overheden moeten ook handicapspecifieke sport- en recreatieactiviteiten bevorderen en ondersteunen.

Personen met een handicap moeten op vlak van vrije tijd zelf de **regie** in handen hebben. Ze horen **vrije keuze** te hebben over hun vrije tijd. Ze moeten kunnen kiezen aan welke activiteiten ze deelnemen. Nu kunnen ze vaak enkel terecht bij organisaties die aparte vakanties voor kinderen en jongeren met een handicap organiseren.

We erkennen het belang van **handicapspecifieke werkingen** in het huidige landschap. Kinderen en jongeren kunnen zo hun recht op vrije tijd en vakantie invullen. Tegelijkertijd vragen we de minister van Jeugd om ook in te zetten op **inclusieve vakanties**.

3.2 Maak een heldere keuze voor inclusie

We vragen dat de minister van Jeugd een duidelijke keuze maakt voor inclusie. Het is nodig dat deze keuze voor inclusief jeugdtoerisme helder geformuleerd wordt. Formuleer ook duidelijke **actiepunten** die uit deze keuze voortvloeien. Het VN-Verdrag Handicap stelt dat er recht is op inclusie, met daarbij ook recht op redelijke aanpassingen.

Het handicapspecifieke aanbod moet er zijn, maar mag geen excuus zijn om niet aan inclusie te werken. Dat is nu vaak wel het geval. Kinderen en jongeren worden vaak automatisch naar een handicapspecifiek aanbod doorverwezen. Er zijn weinig kansen voor kinderen en jongeren met een handicap om op vakantie te gaan.

Uit het [rapport van Schraepen, Maelstaf en Halsberghe](#) bleek dat kinderen en jongeren daardoor minder de kans hebben om een groot sociaal netwerk in hun eigen buurt uit te bouwen. Doelgroep specifieke vakanties zijn schaarser waardoor de fysieke afstand die jongeren afleggen om deel te nemen groter is.

We vragen dat de minister van Jeugd werkt aan een beleid dat echte **keuzevrijheid** voor kinderen en jongeren met een

handicap garandeert. Pas wanneer er inclusieve vakanties beschikbaar zijn voor kinderen en jongeren met een handicap, kunnen ze vrij kiezen.

Aanbevelingen

- ✓ Formuleer in het Masterplan Jeugdtoerisme een duidelijke en ondubbelzinnige keuze voor inclusief jeugdtoerisme.
- ✓ Veranker de keuze voor inclusie expliciet in de ambities van het masterplan en garandeer het recht op redelijke aanpassingen.
- ✓ Inclusie mag geen vage ambitie zijn. Koppel concrete actiepunten aan deze keuze voor inclusie. De actiepunten leiden naar toegankelijke verblijven, betere ondersteuning voor ouders en organisatoren en meer bekendheid van de bestaande subsidies.
 - Voorzie opvolging en evaluatie van deze actiepunten binnen de looptijd van het masterplan.

3.3 Werk aan toegankelijkheid

Hotels, vakantieaccommodaties, attracties, restaurants en openbare plaatsen zijn vaak niet aangepast aan de noden van kinderen en jongeren met een handicap. Ondanks dat deze gebouwen sinds 2010 moeten voldoen aan een aantal **toegankelijkheidscriteria** uit de [Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid](#), blijven ze onbruikbaar. Enkel plannen voor publieke gebouwen die voldoen aan de criteria zouden een vergunning mogen krijgen. Maar in de praktijk blijkt het anders te verlopen. Inter [evalueerde](#) in 2019 al de toepassing van de stedenbouwkundige verordening. Uit hun steekproef bleek dat slechts 9 van de 147 ontwerpen voldeed aan de toegankelijkheidsnormen op het moment van de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Toch kregen deze ontwerpen groen licht om gebouwd te worden. Na de bouw bleek zelfs geen enkel gebouw nog conform de regels te zijn, omdat er ook tijdens het bouwproces onvoldoende rekening wordt gehouden met de criteria uit de stedenbouwkundige verordening. Inter beschrijft dat

onwetendheid en onbekendheid van oplossingen de belangrijkste struikelblokken zijn. Het bewustzijn groeit in deze sectoren, maar er is nood aan informatie en sensibilisering.

NOOZO ijvert daarom in de eerste plaats voor een **correcte toepassing van de huidige toegankelijkheidsregels**. De stakeholders uit het [onderzoek van Inter](#) vragen ook dat de Vlaamse overheid de regelgeving in de praktijk meer faciliteert. Sensibiliseer daarom horeca en jeugdinfrastructuur over het belang van toegankelijkheid en de wettelijke eisen. Wijs hen bijvoorbeeld op de mogelijkheid om ondersteuning bij Inter aan te vragen. Stimuleer hen om te voldoen aan de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid.

In de tweede plaats vragen we om de wettelijke toegankelijkheidsregels **een update** te geven. Dit is in de eerste plaats een taak voor de minister van Gelijke Kansen en de minister van Omgeving. Ga met hen in overleg en zorg dat deze actualisering effectief vooruitgang oplevert. Uit het [onderzoek van Inter](#) blijkt bijvoorbeeld dat er verduidelijking nodig is over een aantal zaken. Wat wordt er bijvoorbeeld begrepen onder een kamer bij een toeristische verblijfsaccommodatie? Andere zaken moeten strikter geformuleerd worden opdat ze bruikbaar zijn voor personen met een handicap. Om te kunnen spreken van een aangepaste kamer in een toeristische verblijfsaccommodatie moeten er niet alleen criteria zijn voor de toegang en het sanitair, maar ook voor de afwerkingsdetails zoals de inrichting van het sanitair.

Op dit moment legt de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid vast dat enkel toeristische accommodaties met meer dan 10 kamers ervoor moeten zorgen dat 4% van hun accommodatievormen aangepast is. Kampen gaan vaak door in accommodaties met enkele grote slaapzalen. Daardoor vallen ze niet binnen het toepassingsgebied van deze regels en blijven ze ontoegankelijk voor kinderen en jongeren met een handicap. We ijveren daarom voor een uitbreiding van het toepassingsgebied van jeugdverblijven en toeristische accommodaties.

Aanbevelingen

- ✓ Neem in het Masterplan Jeugdtoerisme het engagement op om te werken aan toegankelijkheid van infrastructuur voor jeugdtoerisme.
- ✓ Sensibiliseer uitbaters van hotels, vakantieaccommodaties, horeca, attracties en jeugdinfrastructuur over de toepassing van toegankelijkheidsregels.
 - Verspreid gericht informatie over de wettelijke toegankelijkheidseisen.
- ✓ Maak bestaande ondersteuningsmogelijkheden bekend, zoals begeleiding door Inter – expertisecentrum toegankelijkheid.
- ✓ Ga in overleg met de minister van Gelijke Kansen en de minister van Omgeving om de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid te actualiseren.
 - Zorg daarbij voor duidelijke definities (bijvoorbeeld van een kamer in een toeristische accommodatie). Zo is het duidelijk welke gebouwen aan specifieke toegankelijkheidsnormen horen te voldoen.
 - Breid het toepassingsgebied van de Stedenbouwkundige Verordening Toegankelijkheid uit zodat alle jeugdinfrastructuur en horeca aan de normen moet voldoen. Zo worden de gebouwen bruikbaar voor kinderen en jongeren met een handicap.
 - Benadruk het belang van toegankelijke afwerkingsdetails, zoals de inrichting van het sanitair van jeugdverblijven.

3.4 Ondersteun ouders en organisatoren

Het [onderzoeksrapport van Ouders voor Inclusie \(2020\) over drempels bij inclusieve vrije tijdsbesteding](#) beschrijft dat de inschrijvingen van kinderen en jongeren met een handicap voor kampen minder vlot verlopen. Ouders ervaren dat hun keuze voor inclusie vaak niet wordt gerespecteerd. Ze moeten de organisator

van de vakantie overtuigen om hun kind te laten meegaan. Dit vraagt extra inspanning en communicatievaardigheden. Deze pionierstaak ervaren ouders van kinderen met een handicap als een zware last om te dragen. Zeker ouders en kinderen in een meer kwetsbare situatie vallen hierdoor sneller uit de boot. Hun keuze voor inclusie komt zo onder druk te staan. Kinderen, jongeren en hun ouders geven daarnaast aan dat het moeilijk is om de nodige afspraken over een ondersteuningsnood te maken. Samenwerking is niet eenvoudig omdat de kampen vaak worden georganiseerd door vrijwilligers op een informele manier. Het gebrek aan een duidelijk aanspreekpunt of overlegstructuur maakt het bijvoorbeeld moeilijk om noden aan te geven en afspraken te maken. Sensibiliseer hoe in jeugdwerkingen gevraagd wordt naar ondersteuningsnoden, zodat dit niet enkel vanuit een medische kijk vertrekt. Zo kan ondersteuning op een goede manier georganiseerd worden zodat ze alle drempels tot deelname wegneemt.

We waarderen de inspanningen van het jeugdwerk op het vlak van inclusie. Uit [onderzoek van Schraepen, Maelstaf en Halsberghe \(2015\)](#) blijkt ook dat Vlaamse vrijetijdsorganisaties zichzelf willen zien als inclusieve organisaties. Dit willen ze ook uitstralen via hun communicatiekanalen, maar de inclusie in praktijk organiseren blijkt meestal moeilijker. Ze hebben eerder een passieve houding en missen de kennis en vaardigheden om aan de slag te gaan. Er is daarom nood aan een duidelijk en activerend beleid om de afwachtende en passieve houding tegenover inclusie te veranderen. Daarnaast hebben organisatoren te weinig kennis van redelijke aanpassingen. Dit legt opnieuw druk op de schouders van de kinderen, jongeren en ouders om deze kennis te verzorgen en het recht op redelijke aanpassingen te realiseren.

Zowel vakantiegangers en hun ouders als de organisatoren hebben nood aan omkadering. Waar kunnen ze terecht met vragen? Er moet ruimte zijn om vragen te beantwoorden, maar ook om intensievere procesbegeleiding te bieden wanneer dat nodig is. Zo kunnen organisatoren die terughoudend staan tegenover inclusie

begeleid en ondersteund worden. Ondersteunende organisaties kunnen er tegelijk over waken dat de zoektocht naar redelijke aanpassingen een gedeelde verantwoordelijkheid blijft.

Er is omkadering (jeugddiensten, koepelmedewerkers...) beschikbaar, maar de weg erheen is niet altijd duidelijk. Zorg voor een betere bekendheid en toeleiding van het ondersteuningsaanbod.

Aanbevelingen

- ✓ Beschrijf in het Masterplan Jeugdtoerisme dat kinderen en jongeren met een handicap het recht hebben om zich in te schrijven voor elke jeugdvakantie.
- ✓ Zet vrijetijdsorganisaties actief aan om inclusie in de praktijk te brengen.
- ✓ Maak het ondersteuningsaanbod voor zowel ouders als organisatoren beter zichtbaar en toegankelijk. Zorg voor een betere toeleiding.

3.5 Werk aan de bekendheid van subsidies

Het [jeugddecreeet](#) en het [bijhorende uitvoeringsbesluit](#) leggen vast dat **vrijwillige jeugdwerkorganisaties** een aantal **handicapspecifieke kosten** (bijvoorbeeld kosten voor aangepaste accommodatie of kosten voor de vorming van begeleiders) kunnen vergoeden via projectsubsidies. Zo krijgen jongeren met een handicap meer kansen om aan te sluiten bij een vereniging naar keuze.

- Zorg ervoor dat verenigingen en organisatoren op de hoogte zijn van deze subsidie.
- De subsidie bedraagt minimum 1000 en maximum 5000 euro. In de praktijk vallen kosten soms hoger uit dan 5000 euro, bijvoorbeeld door de (langdurige) deelname van meerdere kinderen met een handicap. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren met een handicap mee op vakantie

kunnen, is soms extra financiering nodig. Stem samen met kinderen en jongeren hierover af.

- Het aanbod is nog onvoldoende gekend. Informeer organisatoren van vakanties over het bestaan van de subsidies. Neem ook zeker organisatoren van reguliere kampen/vakanties hierin mee.

Privévakanties kunnen extra duur zijn voor gezinnen van kinderen met een handicap. Speciale accommodaties, extra assistentie of aangepaste reizen jagen gezinnen op kosten. Bovendien zijn personen met een handicap oververtegenwoordigd in de **armoedecijfers**. Uit een [rapport van Statistiek Vlaanderen](#) blijkt dat het armoederisico in 2023 bij personen met een handicap dubbel zo hoog lag als bij personen zonder handicap. 13 procent van alle personen met een handicap leeft met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Het [onderzoek Armoede en Handicap in België](#) toont ook dat kinderen met een handicap vaker uit een gezin met een kwetsbare sociale achtergrond komen. Ze leven vaker samen met andere gezinsleden die ook een handicap hebben. Het [rapport van Statistiek Vlaanderen](#) beschrijft ook dat 3.4% van alle personen met een handicap leeft in een ernstig materiaal gedepriveerd huishouden. Dit betekent dat ze minstens 4 van de volgende 9 items niet kunnen betalen: 1 week vakantie buitenshuis per jaar, een maaltijd met vis, vlees, kip of vegetarisch alternatief om de 2 dagen, een wasmachine, een kleuren-tv, een telefoon/GSM, een auto, de rekeningen voor huur, hypotheek, nutsvoorzieningen of andere aankopen, het huis degelijk kunnen verwarmen, en een beperkte onverwachte financiële uitgave doen (1.300 euro).

We moedigen initiatieven zoals [Iedereen Verdient Vakantie](#) of [Rap op Stap+](#) (reisbemiddelingskantoor voor mensen met een handicap) aan. Werk aan de uitbreiding en bekendheid van deze initiatieven.

Aanbevelingen

- ✓ Zorg voor gerichte communicatie zodat alle verenigingen en organisatoren (ook van reguliere kampen en vakanties) op de hoogte zijn van de bestaande subsidies om toegankelijkheidskosten te financieren.
- ✓ Werk aan de verdere uitrol, ondersteuning en bekendheid van Iedereen Verdient Vakantie en Rap op Stap+.